

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)
της 11ης Φεβρουαρίου 2004 *

Στην υπόθεση T-259/01,

Nutrinveste — Comércio Internacional, SA, με έδρα το Algés (Πορτογαλία),
εκπροσωπούμενη από τον A. Vasconcelos, δικηγόρο,

ενάγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον
G. Berscheid και την A. Alves Vieira, επικουρούμενους από τον N. Castro
Marques, δικηγόρο, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

εναγομένη,

που έχει ως αντικείμενο αίτημα να υποχρεωθεί η Επιτροπή στην καταβολή
ποσού 61 226 ευρώ για παράδοση εμπορευμάτων στο πλαίσιο επισιτιστικής
βοήθειας,

* Γλώσσα διαδικασίας: η πορτογαλική.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους V. Tiili, πρόεδρο, P. Mengozzi και M. Βηλαρά, δικαστές,
γραμματέας: I. Νάτσινας, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου
συζητήσεως της 9ης Απριλίου 2003,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Νομοθετικό πλαίσιο

- 1 Με τον κανονισμό (ΕΚ) 2608/97 της Επιτροπής, της 22ας Δεκεμβρίου 1997, περί χορηγήσεως φυτικού ελαίου ως επισιτιστικής βοήθειας (ΕΕ L 351, σ. 44), προβλέφθηκε η διεξαγωγή διαγωνισμού για τη χορήγηση επισιτιστικής βοήθειας στην Αγκόλα. Το άρθρο 1 του εν λόγω κανονισμού ορίζει:

«Πραγματοποιείται, με βάση την κοινοτική επισιτιστική βοήθεια, συγκέντρωση φυτικού ελαίου στην Κοινότητα, προκειμένου να το προμηθευτούν οι

δικαιούχοι που αναφέρονται στο παράρτημα, σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ) 2200/87 και τους όρους που αναφέρονται στο παράρτημα. Η ανάθεση της προμήθειας των εν λόγω προϊόντων πραγματοποιείται με διαγωνισμό.

[...]

Θεωρείται ότι ο υπερθεματιστής έλαβε γνώση όλων των εφαρμοζομένων γενικών και ειδικών όρων και τους έχει αποδεχθεί. Κάθε άλλος όρος ή επιφύλαξη που περιλαμβάνονται στην προσφορά του θεωρούνται ως μη εγγεγραμμένοι.»

- 2 Το παράρτημα του κανονισμού 2608/97 προβλέπει, μεταξύ άλλων:

«1. Δράση αριθ. ⁽¹⁾: 1513/95 (A1)· 523/96 (A2)· 524/96 (A3)· 525/96 (A4)

[...]

3. Δικαιούχος ⁽²⁾: Αγκόλα

4. Εκπρόσωπος του δικαιούχου: UTA/ACP/UE, Rua Rainha Jinga n° 6, Luanda, Angola [...]

8. Συνολική ποσότητα (τόνοι, καθαρά): 1 800

9. Αριθμός παρτίδων: 1 σε 4 μέρη (A1: 800 τόνοι· A2: 200 τόνοι· A3: 500 τόνοι· A4: 300 τόνοι)

[...]

12. Στάδιο παράδοσης: παράδοση στον τόπο προορισμού ⁽⁹⁾ ⁽¹⁰⁾

[...]

16. Διεύθυνση της αποθήκης και, κατά περίπτωση, λιμάνι εκφόρτωσης: A1 +A2: Somatradning (off port of Luanda) A3: AMI (off port of Lobito) A4: Socosul, Lubango (180 km from Namibe)

[...]

18. Προθεσμία για την εκτέλεση της προμήθειας: 22.3.1998 ⁽¹¹⁾

19. Διαδικασία για τον καθορισμό των εξόδων της προμήθειας: διαγωνισμός

[...]

Σημειώσεις:

[...]

(²) Ο υπερθεματιστής έρχεται σε επαφή με το δικαιούχο το ταχύτερο δυνατό, για να καθορισθούν τα έγγραφα που είναι αναγκαία για την αποστολή.

[...]

(¹⁰) Οι δαπάνες και ιδίως οι λιμενικές επιβαρύνσεις (EP-13, EP-14, EP-15, EP-17) επιβαρύνουν τον υπερθεματιστή. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 15, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2200/87, οι δαπάνες και οι επιβαρύνσεις που αφορούν τις τελωνειακές διατυπώσεις εισαγωγής αναλαμβάνονται από τον υπερθεματιστή και θεωρείται ότι περιλαμβάνονται στην προσφορά.

(¹¹) Η απόδειξη άφιξης σε έναν από τους προορισμούς είναι καθοριστική για την τήρηση της προθεσμίας.»

- 3 Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 2200/87 της Επιτροπής, της 8ης Ιουλίου 1987, για τις γενικές διατάξεις της συγκεντρώσεως στην Κοινότητα των προϊόντων που

χορηγούνται ως κοινοτική επισιτιστική βοήθεια (ΕΕ L 204, σ. 1), προβλέπει στο άρθρο 1, παράγραφοι 1 και 2:

«1. Σε περίπτωση που, για την εκτέλεση κοινοτικής δράσης, με τη μορφή επισιτιστικής βοήθειας, αποφασίζεται η συγκέντρωση προϊόντων στην Κοινότητα, εφαρμόζονται οι γενικές διατάξεις που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό, με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων που εκδίδει, κατά περίπτωση, η Επιτροπή. [...]

2. Οι γενικές διατάξεις του παρόντος κανονισμού εφαρμόζονται για παραδόσεις προϊόντων που πραγματοποιούνται είτε στο στάδιο “παράδοση στο λιμένα φόρτωσης”, ή στο στάδιο “παράδοση στο λιμένα εκφόρτωσης”, ή στο στάδιο “ελεύθερο στο τόπο προορισμού”.»

4 Το άρθρο 7, παράγραφος 3, στοιχείο στ', τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 2200/87 προβλέπει:

— «[Γ]ια παράδοση “ελεύθερο στον τόπο προορισμού”, ο προσφέρων υποβάλλει συγχρόνως τρεις προσφορές:

— η πρώτη, για το προαναφερόμενο στάδιο παράδοσης, αναφέρει σαφώς και χωριστά τα έξοδα που αντιστοιχούν στη μεταφορά στο υπερπόντιο έδαφος, σύμφωνα με το παράρτημα II,

— η δεύτερη και η τρίτη, για παράδοση στον λιμένα εκφόρτωσης και στον λιμένα φόρτωσης αντίστοιχα, σύμφωνα με τις προαναφερόμενες διατάξεις.»

- 5 Το άρθρο 10, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 2200/87 προβλέπει:

«Αμέσως μετά την κατακύρωση του διαγωνισμού, η Επιτροπή κοινοποιεί στον ανάδοχο την επιχείρηση, που έχει επιλεγεί εκ των προτέρων με διαγωνισμό, η οποία διεξάγει τους ελέγχους που αναφέρονται στο άρθρο 16, εκδίδει το πιστοποιητικό ανάληψης υποχρέωσης σύμφωνα με το άρθρο 17 σημείο 2 και γενικά, διεξάγει το συντονισμό όλων των ενεργειών που σχετίζονται με την προμήθεια [...]»

- 6 Το άρθρο 12, παράγραφος 1, του κανονισμού 2200/87 ορίζει:

«Ο ανάδοχος εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στον κανονισμό για την προκήρυξη του διαγωνισμού και συμμορφώνεται προς τις δεσμεύσεις που αναφέρονται στον παρόντα κανονισμό, συμπεριλαμβανομένων των δεσμεύσεων που απορρέουν από την προσφορά του [...]»

- 7 Σύμφωνα με το άρθρο 15 του κανονισμού 2200/87:

«Στην περίπτωση προμήθειας “ελεύθερο στον τόπο προορισμού” εφαρμόζονται οι ακόλουθες διατάξεις:

[...]

2. Ο ανάδοχος αναλαμβάνει όλους τους κινδύνους που είναι δυνατόν να διατρέξει το εμπόρευμα, ιδίως απώλειας ή φθοράς, μέχρι τη στιγμή που πραγματικά εκφορτώνεται και παραδίδεται στην αποθήκη στον τόπο προορισμού.

Ο ανάδοχος συνάπτει σύμβαση ασφάλισης του τύπου που προβλέπεται στο άρθρο 14, σημείο 3, στοιχείο α'.

[...]

4. Η προμήθεια πρέπει να πραγματοποιηθεί πριν από τη λήξη της περιόδου που καθορίζεται στην προκήρυξη του διαγωνισμού.»

8 Το άρθρο 16, παράγραφος 1, του κανονισμού 2200/87 προβλέπει:

«Για κάθε προμήθεια που πραγματοποιείται σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, η επιχείρηση που αναφέρεται στο άρθρο 10 ελέγχει, πριν από την έναρξη της φόρτωσης στο λιμένα της φόρτωσης, την τήρηση των διατάξεων που αφορούν την ποσότητα, κατά περίπτωση την τοποθέτηση των κιβωτίων, την ποιότητα και τη συσκευασία. Ο έλεγχος πραγματοποιείται σε χρονική στιγμή και σε συνθήκες που επιτρέπουν τη λήψη όλων των αποτελεσμάτων της ανάλυσης και, ενδεχομένως, συμπληρωματικής πραγματογνωμοσύνης, πριν από τη διάθεση των εμπορευμάτων στην περίπτωση που αναφέρεται στο άρθρο 13, σημείο 2, πρώτο εδάφιο, ή πριν από την έναρξη της φόρτωσης στο λιμένα φόρτωσης σε όλες τις άλλες περιπτώσεις. [...]

Η επιχείρηση εκδίδει, μετά τους ελέγχους, βεβαίωση καταλληλότητας σε συνάρτηση με τις αναλύσεις και τις επαληθεύσεις που έχουν πραγματοποιηθεί. [...]

Στην περίπτωση της προμήθειας με παράδοση στο λιμένα εκφόρτωσης και “ελεύθερο στον τόπο προορισμού”, η βεβαίωση που προβλέπεται στο δεύτερο εδάφιο αποτελεί απλώς προσωρινή βεβαίωση καταλληλότητας. Η καταλληλότητα της προμήθειας εκτιμάται οριστικά στο στάδιο που ορίζει για την προμήθεια η προκήρυξη του διαγωνισμού, σύμφωνα με τις μεθόδους ανάλυσης που ισχύουν στην Κοινότητα.

Για τον λόγο αυτό, η επιχείρηση που αναφέρεται στο άρθρο 10 πραγματοποιεί στο στάδιο αυτό τους ελέγχους που προβλέπονται στο πρώτο εδάφιο και εκδίδει, εφόσον ενδείκνυται, την οριστική βεβαίωση καταλληλότητας. [...]

- 9 Το άρθρο 17 του εν λόγω κανονισμού ορίζει:

«Το πιστοποιητικό ανάληψης που περιλαμβάνει τα στοιχεία που αναφέρονται στο παράρτημα III και εκδίδεται με τους όρους του παρόντος άρθρου συνιστά αποδοχή του εμπορεύματος από τον δικαιούχο σύμφωνα με το σημείο 1 ή αναγνώριση της προμήθειας σύμφωνα με το σημείο 2.

1. Αμέσως μετά τη διάθεση του εμπορεύματος στο στάδιο που έχει ορισθεί ή έχει συμφωνηθεί για την προμήθεια, ο ανάδοχος ζητά από τον δικαιούχο ή τον αντιπρόσωπό του την έκδοση πιστοποιητικού ανάληψης του εμπορεύματος και παραδίδει σε αυτόν τη βεβαίωση καταλληλότητας που αναφέρεται στο άρθρο 16, καθώς και πιστοποιητικό καταγωγής και εμπορικό προτιμολόγιο που αναφέρει την τιμή του εμπορεύματος και την δωρεάν μεταβίβαση στο δικαιούχο.

[...]

2. Ελλείψει εκδόσεως του πιστοποιητικού ανάληψης του προϊόντος από τον δικαιούχο, η επιχείρηση που αναφέρεται στο άρθρο 10 παρέχει στον ανάδοχο, μετά από αίτησή του και μετά την προσκόμιση του πιστοποιητικού καταγωγής και του εμπορικού τιμολογίου που αναφέρονται στο σημείο 1, πιστοποιητικό που συνιστά αναγνώριση της προμήθειας εφόσον οι έλεγχοι που έχουν διενεργηθεί στο καθορισμένο στάδιο για τη συγκεκριμένη προμήθεια είχαν σαν αποτέλεσμα την έκδοση της βεβαίωσης καταλληλότητας που αναφέρεται στο άρθρο 16.

[...]

4. Η καθαρή ποσότητα που χορηγείται στο δικαιούχο διαπιστώνεται οριστικά κατά την ανάληψη του εμπορεύματος. [...]

- 10 Το άρθρο 18, παράγραφος 1, του κανονισμού 2200/87, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 790/91 της Επιτροπής, της 27ης Μαρτίου 1991 (ΕΕ L 81, σ. 108), προβλέπει:

«Το ποσό που πρέπει να πληρωθεί στον ανάδοχο είναι κατ' ανώτατο όριο το ποσό της προσφοράς προσαυξημένο, κατά περίπτωση, με τα έξοδα που προβλέπονται στο άρθρο 19 και μειωμένο κατά περίπτωση κατά τις μειώσεις της παραγράφου 2 και τις κρατήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 22 παράγραφος 7 [...]

- 11 Το άρθρο 22, σημείο 3, του κανονισμού 2200/87, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 790/91, ορίζει:

«Εκτός από περίπτωση ανωτέρας βίας, η εγγύηση παράδοσης που προβλέπεται στο άρθρο 12 αποτελεί αντικείμενο τμηματικών κρατήσεων που πραγματοποιούνται σωρευτικά, στις ακόλουθες περιπτώσεις, με την επιφύλαξη του σημείου 7:

— κράτηση μέχρι το ποσοστό του κόστους των ποσοτήτων που δεν παραδόθηκαν με την επιφύλαξη των ορίων ανοχής που αναφέρονται στο άρθρο 17 παράγραφος 4,

[...]

Οι κρατήσεις που αναφέρονται στην πρώτη και τρίτη περίπτωση δεν εφαρμόζονται σε περίπτωση που οι διαπιστούμενες παραβάσεις δεν καταλογίζονται στον ανάδοχο και δεν συνεπάγονται την καταβολή αποζημίωσης από ασφάλιση.»

- 12 Το άρθρο 23 του κανονισμού 2200/87 έχει ως εξής:

«Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων είναι αρμόδιο να αποφασίζει για την επίλυση κάθε διαφοράς που προκύπτει από την εκτέλεση, τη μη εκτέλεση ή την ερμηνεία των διατάξεων που αφορούν τις προμήθειες που εκτελούνται σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό.»

Ιστορικό της διαφοράς

- 13 Με τηλεομοιοτυπία της 6ης Ιανουαρίου 1998, η ενάγουσα, ανταποκρινόμενη στην πρόσκληση υποβολής προσφορών του κανονισμού 2608/97, υπέβαλε στην Επιτροπή προσφορά για την παράδοση 1 800 τόνων φυτικού ελαίου, σε τέσσερις παρτίδες, 800, 200, 500 και 300 τόνων αντιστοίχως, οι οποίες έπρεπε να παραδοθούν σε τρεις διαφορετικές αποθήκες στους λιμένες της Luanda, του Lobito και του Lubango (Αγκόλα), με τιμή «ελεύθερο στον τόπο προορισμού» 937,50 ευρώ ανά τόνο. Ως καταληκτική ημερομηνία για την εκτέλεση της προμήθειας ορίστηκε η 22α Μαρτίου 1998.
- 14 Με τηλεομοιοτυπία της 8ης Ιανουαρίου 1998, η Επιτροπή δέχθηκε την προσφορά αυτή και πληροφόρησε την ενάγουσα ότι επρόκειτο να συνάψει

μαζί της τη σύμβαση προμήθειας (στο εξής: σύμβαση). Με τη σύμβαση υπενθυμίστηκε ότι επρόκειτο για παράδοση στον τόπο προορισμού, σύμφωνα με το σημείο 12 του παραρτήματος του κανονισμού 2608/97. Η Επιτροπή επισήμανε επίσης ότι στην εταιρία Socotec International Inspection (στο εξής: Socotec) ανατέθηκαν οι προβλεπόμενες στο άρθρο 10 του κανονισμού 2200/87 αρμοδιότητες (στο εξής: επόπτης).

- 15 Η Socotec πραγματοποίησε, δυνάμει του άρθρου 16, παράγραφος 1, του κανονισμού 2200/87, έλεγχο στο εργοστάσιο παραγωγής και εξέδωσε, στις 6 Μαρτίου 1998, προσωρινή βεβαίωση καταλληλότητας. Από τη βεβαίωση αυτή προκύπτει ότι, κατά την ημερομηνία φορτώσεως στη Λισσαβόνα, η συνολική καθαρή ποσότητα των εμπορευμάτων ανερχόταν σε 1 787 024 kg, ήτοι 12 976 kg λιγότερα από την προβλεπόμενη στη σύμβαση ποσότητα, και ότι η παράδοση ήταν σύμφωνη με τις κοινοτικές συμβατικές απαιτήσεις, με ορισμένες επιφυλάξεις.
- 16 Η μεταφορά του εμπορεύματος οργανώθηκε ως εξής: παρτίδα 525/96 με 18 εμπορευματοκιβώτια περιέχοντα 26 458 χαρτοκιβώτια, παρτίδα 524/96 με 31 εμπορευματοκιβώτια περιέχοντα 44 790 χαρτοκιβώτια, παρτίδα 523/96 με 12 εμπορευματοκιβώτια περιέχοντα 17 520 χαρτοκιβώτια και παρτίδα 1513/95 σε δύο μέρη με 48 και δύο εμπορευματοκιβώτια, αντιστοίχως, περιέχοντα 69 917 και 2 987 χαρτοκιβώτια αντιστοίχως. Κάθε χαρτοκιβώτιο περιείχε δώδεκα φιάλες του ενός λίτρου φυτικού ελαίου. Τα εμπορευματοκιβώτια παραδόθηκαν στις αποθήκες προορισμού μεταξύ 23ης Μαρτίου 1998 και 14ης Μαΐου 1998.
- 17 Στις 18 Μαΐου 1998 η Socor L^{da}, εταιρία στην οποία η εταιρία-επόπτης Socotec ανέθεσε την επίβλεψη της εκφορτώσεως, κατάρτισε έκθεση περί της παραδόσεως των προαναφερθεισών τεσσάρων παρτίδων. Από την έκθεση αυτή προκύπτουν τα εξής:

«Σύμφωνα με τη φορτωτική, το φορτίο περιελάμβανε 161 672 χαρτοκιβώτια, καθαρού βάρους 1 787,024 τόνων. Τα εμπορεύματα αυτά έπρεπε να

παραδοθούν στην αποθήκη Somatradning στη Luanda, στην αποθήκη Ami στο Lobito και, τέλος, στην αποθήκη Socosul στο Lubango.

[...]

Κάθε περίπτωση αντιμετωπίζεται ξεχωριστά ως εξής:

Δράση 1513/95

“Mv. Merkur River” [...]

Το πλοίο κατέπλευσε στον τερματικό σταθμό SGEP στον λιμένα της Luanda στις 16 Μαρτίου 1998· η εκφόρτωση διήρκεσε έως τις 19 Μαρτίου 1998.

Μετέφερε 48 εμπορευματοκιβώτια που έπρεπε να παραδοθούν στην αποθήκη Somatradning, σε απόσταση έξι [χιλιομέτρων] από τον τερματικό σταθμό. Λόγω της διάρκειας των διαδικασιών εκτελωνισμού, τα πρώτα εμπορευματοκιβώτια παραδόθηκαν στην αποθήκη στις 6 Απριλίου 1998.

Τα εμπορευματοκιβώτια μεταφέρθηκαν στην αποθήκη Somatradning 2 στη Mulemba από την Orey, εταιρία που είχε αναλάβει τις μεταφορές στο πλαίσιο του προγράμματος αυτού. Μετά την παράδοσή τους στην αποθήκη, τα εμπορευματοκιβώτια ανοίγονταν μόνον αν ήταν βέβαιο ότι μπορούσαν να εκφορτωθούν αμελλητί, χωρίς, επομένως, να παραμένουν εν μέρει γεμάτα κατά τη διάρκεια της νύχτας. Η αποθήκη λειτουργούσε έως τις 17:00 και, αν δεν ήταν βέβαιο ότι η εκφόρτωση των εμπορευματοκιβωτίων θα ολοκληρωνόταν μέχρι την ώρα αυτή, μετετίθετο για την επόμενη μέρα.

Κατά το χρονικό αυτό διάστημα στην αποθήκη εκφορτώθηκε ένα φορτίο καλαμποκιού και φασολιού. Τα εμπορευματοκιβώτια που περιείχαν ηλιέλαιο εκφορτώθηκαν όσο βρισκόνταν ακόμη επί των ρυμουλκών· αυτά ήταν σταθμευμένα έμπροσθεν των θυρών φορτώσεως της αποθήκης.

Η καταμέτρηση πραγματοποιήθηκε προ των θυρών των εμπορευματοκιβωτίων και ο έλεγχος των σφραγίδων έγινε κατά την παράδοση στην αποθήκη και προ της εκφορτώσεως των εμπορευματοκιβωτίων.

Κατά την εκφόρτωση διαπιστώθηκε ότι τέσσερα εμπορευματοκιβώτια δεν έφεραν σφραγίδα ή ότι αυτή είχε παραβιασθεί. Από τα εμπορευματοκιβώτια αυτά έλειπαν 219 χαρτοκιβώτια SCMU202425/5 και 1027 χαρτοκιβώτια PRSU210852/3. Η σφραγίδα δύο άλλων εμπορευματοκιβωτίων είχε επίσης παραβιασθεί. Η σφραγίδα του εμπορευματοκιβωτίου CMBU219437/6 ήταν σπασμένη, αλλά είχε ξαναδεθεί με σύρμα. Από αυτό έλειπαν 1137 χαρτοκιβώτια. Το τελευταίο εμπορευματοκιβώτιο έφερε σφραγίδα, η οποία όμως είχε παραβιασθεί· κατά την εκφόρτωση διαπιστώθηκε ότι έλειπαν 42 χαρτοκιβώτια.

Από τα τέσσερα αυτά εμπορευματοκιβώτια έλειπαν συνολικώς 2425 χαρτοκιβώτια. Επιπλέον, μετά την εκφόρτωση αποδείχθηκε ότι και σε άλλα εμπορευματοκιβώτια του φορτίου αυτού υπήρχαν αποκλίσεις, ήτοι ότι έλειπαν χαρτοκιβώτια ή ότι υπήρχε πλεόνασμα σε σχέση με τα στοιχεία του πίνακα που είχε καταρτισθεί κατά τη συσκευασία τους (βλ. συνημμένο έγγραφο).

Η παράδοση ολοκληρώθηκε στις 8 Μαΐου 1998 ως εξής:

Συνολικός αριθμός παραδοθέντων χαρτοκιβωτίων 65 082 χαρτοκιβώτια

Εξ αυτών:

Χαρτοκιβώτια που είχαν υποστεί ζημίες 395 χαρτοκιβώτια

Χαρτοκιβώτια που κατέστη δυνατό να ανακτηθούν προς χρήση 54 χαρτοκιβώτια

Συνολικός αριθμός χαρτοκιβωτίων μετά την ανάκτηση 64 741 χαρτοκιβώτια

Συνολικό παραδοθέν βάρος 715,388 τόνοι

Η διαλαμβανόμενη στη φορτωτική ποσότητα είναι 69 917 χαρτοκιβώτια. Επομένως, λείπουν 5 176 χαρτοκιβώτια.

[...]

“mv. Nouva Europa” [...]

Το πλοίο κατέπλευσε στον λιμένα της Luanda στις 26 Μαρτίου 1998 και η εκφόρτωση άρχισε αυθημερόν. Μετέφερε δύο εμπορευματοκιβώτια που προορίζονταν για την αποθήκη Somatradning 2 στη Mulemba. Μετά τις τελωνειακές διατυπώσεις, τα εμπορευματοκιβώτια παραδόθηκαν στην αποθήκη στις 14 Μαΐου 1998.

Κατά την εκφόρτωση πραγματοποιήθηκε έλεγχος των σφραγίδων των εν λόγω εμπορευματοκιβωτίων· ήταν άθικτες και δεν είχαν παραβιασθεί. Μετά την εκφόρτωση διαπιστώθηκε ότι είχαν εκφορτωθεί 2 964 χαρτοκιβώτια, ήτοι 23 χαρτοκιβώτια λιγότερα από τη διαλαμβανόμενη στη φορτωτική ποσότητα. Επιπλέον, αποδείχθηκε ότι 15 χαρτοκιβώτια είχαν υποστεί ζημίες· εξ αυτών, 10 χαρτοκιβώτια κατέστη δυνατό να ανακτηθούν προς χρήση.

Τα συνολικά στοιχεία των παραδόσεων που πραγματοποιήσαν το Merkur River και το Nouva Europa έχουν ως εξής:

Συνολική παράδοση 68 046 χαρτοκιβώτια

Εξ αυτών:

Υπέστησαν ζημιές 410 χαρτοκιβώτια

Κατέστη δυνατό να ανακτηθούν προς χρήση 310 χαρτοκιβώτια

Συνολικός αριθμός χαρτοκιβωτίων μετά την ανάκτηση 67 946 χαρτοκιβώτια

Συνολικό παραδοθέν βάρος 750,803 τόνοι

Δράση 523/96

“mv. Fatezh” [...]

Το πλοίο κατέπλευσε στον λιμένα της Luanda στις 23 Μαρτίου 1998 με φορτίο δώδεκα εμπορευματοκιβωτίων που προορίζονταν για την αποθήκη Somatradring στη Mulemba. Η παράδοση άρχισε στις 15 Απριλίου 1998 και ολοκληρώθηκε στις 8 Μαΐου.

Τα εμπορευματοκιβώτια εκφορτώθηκαν αυθημερόν και το προσωπικό της εταιρίας μας ήταν παρόν κατά την παράδοση και την αποσφράγιση. Η καταμέτρηση πραγματοποιήθηκε προ των θυρών των εμπορευματοκιβωτίων.

Η παράδοση απέδωσε τα εξής στοιχεία:

Συνολικός αριθμός παραδοθέντων χαρτοκιβωτίων 17 459 χαρτοκιβώτια

Εξ αυτών:

Χαρτοκιβώτια που είχαν υποστεί ζημιές 84 χαρτοκιβώτια

Χαρτοκιβώτια που κατέστη δυνατό να ανακτηθούν προς χρήση 64 χαρτοκιβώτια

Συνολικός αριθμός χαρτοκιβωτίων μετά την ανάκτηση 17 439 χαρτοκιβώτια

Συνολικό παραδοθέν βάρος 192,700 τόνοι

Μολονότι τα εμπορευματοκιβώτια ήταν σφραγισμένα, εντούτοις υπήρχαν αποκλίσεις μεταξύ των εκφορτωθεισών και των διαλαμβανόμενων στη φορτωτική ποσοτήτων. Συνολικώς, υπήρχαν 61 χαρτοκιβώτια λιγότερα από τη διαλαμβανόμενη στα έγγραφα ποσότητα [...]

Δράση 524/96

“mv. Orinoco” [...]

Το πλοίο κατέπλευσε στον λιμένα του Lobito στις 14 Μαρτίου 1998, προκειμένου να εκφορτώσει φορτίο 31 χαρτοκιβωτίων που προορίζονταν για παράδοση στην αποθήκη AMI στο Lobito. Η αποθήκη απέχει περίπου ένα χιλιόμετρο από τη λιμενική ζώνη.

Η παράδοση άρχισε στις 30 Μαρτίου 1998, μετά την ολοκλήρωση των τελωνειακών διατυπώσεων. Τα εμπορευματοκιβώτια παραδόθηκαν σε διάφορες παρτίδες μεταξύ 30ής Μαρτίου και 5ης Απριλίου.

Κατά τις παραδόσεις το προσωπικό της εταιρίας μας προέβη σε καταμετρήσεις προ των θυρών των εμπορευματοκιβωτίων. Προτού ανοιχθούν τα εμπορευματοκιβώτια, πραγματοποιήθηκε έλεγχος των σφραγίδων· διαπιστώθηκε ότι ένα εμπορευματοκιβώτιο δεν έφερε σφραγίδα και ότι ένα άλλο έφερε σφραγίδα, η οποία όμως ήταν σπασμένη.

Κατόπιν ελέγχου των δύο αυτών εμπορευματοκιβωτίων, διαπιστώθηκε ότι το περιεχόμενό τους αντιστοιχούσε στα στοιχεία της φορτωτικής.

Η καταμέτρηση που ακολούθησε την παράδοση απέδωσε τα εξής:

Συνολική παράδοση 42 146 χαρτοκιβώτια

Εξ αυτών:

Υπέστησαν ζημιές 91 χαρτοκιβώτια

Κατέστη δυνατό να ανακτηθούν προς χρήση 86 χαρτοκιβώτια

Συνολικός αριθμός χαρτοκιβωτίων μετά την ανάκτηση 42 141 χαρτοκιβώτια

Συνολικό παραδοθέν βάρος 465,658 τόνοι

Μολονότι το περιεχόμενο των εμπορευματοκιβωτίων που δεν έφεραν σφραγίδα ήταν άθικτο, εντούτοις υπήρχε απόκλιση στις καταμετρηθείσες στα λοιπά εμπορευματοκιβώτια ποσότητες. Συνολικώς, έλειπαν 2 644 χαρτοκιβώτια σε σχέση με τις διαλαμβανόμενες στη φορτωτική ποσότητες. Δεδομένου ότι όλες οι σφραγίδες, πλην των προαναφερθεισών, ήταν άθικτες, εκτιμούμε ότι η απόκλιση αυτή οφείλεται στο ότι οι φορτωθείσες ποσότητες ήταν μικρότερες των προβλεπομένων.

Δράση 525/96

“Μν. Orinoco” [...]

Το πλοίο κατέπλευσε στη Namibe στις 12 Μαρτίου 1998 και ελλιμενίστηκε αυθημερόν. Η εκφόρτωση άρχισε στις 15:00 και ολοκληρώθηκε την επομένη στις 11:20.

Η εταιρία μας ήταν επιφορτισμένη με την εκφόρτωση 18 εμπορευματοκιβωτίων που προορίζονταν για την αποθήκη Socosul στο Lubango. Το Lubango βρίσκεται περίπου 150 χιλιόμετρα ανατολικά της Namibe και τα εμπορευματοκιβώτια μεταφέρθηκαν οδικώς.

Το πρώτο εμπορευματοκιβώτιο παραδόθηκε στο Lubango στις 23 Μαρτίου 1998 και το τελευταίο στις 28 Μαρτίου 1998.

Η καταμέτρηση πραγματοποιήθηκε προ των θυρών των εμπορευματοκιβωτίων, τα οποία ήταν τοποθετημένα έμπροσθεν των θυρών της αποθήκης κατά τρόπο που να διευκολύνει την εκφόρτωση. Κατά το χρονικό αυτό διάστημα ισχυρές βροχοπτώσεις προκαλούσαν συχνές διακοπές.

Εκ των παραδοθέντων εμπορευματοκιβωτίων, δύο είχαν συγκολληθεί για λόγους ασφαλείας και δύο δεν έφεραν σφραγίδα. Οι συνολικές απώλειες από τα εμπορευματοκιβώτια αυτά ανέρχονταν σε 95 χαρτοκιβώτια.

Εκ των παραδοθέντων εμπορευματοκιβωτίων, 34 είχαν υποστεί ζημιές και 20 εξ αυτών κατέστη δυνατό να ανακτηθούν προς χρήση.

Η τελική καταμέτρηση των εμπορευμάτων αυτών απέδωσε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Συνολική παράδοση 26 317 χαρτοκιβώτια

Εξ αυτών:

Υπέστησαν ζημιές 34 χαρτοκιβώτια

Κατέστη δυνατό να ανακτηθούν προς χρήση 20 χαρτοκιβώτια

Συνολικός αριθμός χαρτοκιβωτίων μετά την ανάκτηση 26 303 χαρτοκιβώτια

Συνολικό παραδοθέν βάρος 290,648 τόνοι

[...]»

18 Η Socor L^{da} κατέληξε ως εξής:

«Συνολικώς, παραδόθηκαν 153 829 χαρτοκιβώτια, ήτοι 1 699,810 τόνοι, ποσότητα μικρότερη από τη ζητηθείσα που ανερχόταν σε 161 672 χαρτοκιβώτια. Η διαφορά ανέρχεται σε 7 843 χαρτοκιβώτια ή 86,665 τόνους. Πλην των περιπτώσεων όπου τα εμπορευματοκιβώτια δεν έφεραν σφραγίδα ή την έφεραν παραβιασμένη, εκτιμούμε ότι τα ελλείποντα χαρτοκιβώτια δεν είχαν φορτωθεί. Κατά το άνοιγμα των σφραγισμένων εμπορευματοκιβωτίων διαπιστώθηκε ότι τα εμπορεύματα ήταν ορθώς διατεταγμένα. Φωτογραφίες που ελήφθησαν κατά το άνοιγμα των εμπορευματοκιβωτίων εμφανίζουν σαφώς την τοποθέτηση σε επάλληλες σειρές. Οι φωτογραφίες αυτές ελήφθησαν από τους διαχειριστές της αποθήκης. Τα εμπορευματοκιβώτια εκφορτώθηκαν από εργάτες τους οποίους απασχολούν οι διαχειριστές της αποθήκης· η απόσταση μεταξύ των θυρών των εμπορευματοκιβωτίων και αυτών της αποθήκης ήταν κατά κανόνα μικρότερη των 5 μέτρων. Τα εμπορευματοκιβώτια μεταφέρθηκαν στα χέρια μέχρι την αποθήκη, όπου τοποθετήθηκαν σε επάλληλες σειρές. Οι προαναφερθείσες ζημιές οφείλονταν ως επί το πλείστον στο γεγονός ότι οι πλαστικές φιάλες είχαν υποστεί φθορές και είχαν απώλειες υγρού. Οι απώλειες αυτές αποδείχθηκαν λιγότερο σοβαρές απ' όσο είχε αρχικώς διαφανεί και, μετά το άνοιγμα των χαρτοκιβωτίων και τον διαχωρισμό, η ανάκτηση προς χρήση ανήλθε σε ικανοποιητικά επίπεδα. Επιστολές διαμαρτυρίας για τις εν λόγω απώλειες απεστάλησαν στον πράκτορα μεταφορών, "Orey Angola". Η παράδοση στις αποθήκες έγινε με βραδείς ρυθμούς, ακόμη και σε σχέση με τις συνήθειες καθυστερήσεις στα τελωνεία της Αγκόλα. Στις αποθήκες της Luanda και του Lubango παρατηρήθηκε συμφόρηση· η βροχή και η παραλαβή άλλων εμπορευμάτων καθυστέρησαν περαιτέρω την προώθηση των εμπορευματοκιβωτίων. Η παράδοση διήρκεσε 53 ημέρες από την άφιξη του πρώτου εμπορευματοκιβωτίου στην αποθήκη του Lubango στις 23 Μαρτίου έως την άφιξη του τελευταίου εμπορευματοκιβωτίου στη Luanda στις 14 Μαΐου 1998.»

19 Σύμφωνα με την οριστική βεβαίωση καταλληλότητας που εκδόθηκε από τη Socotec στις 23 Ιουνίου 1998 βάσει του άρθρου 16, παράγραφος 1, του κανονισμού 2200/87, το συνολικό καθαρό βάρος που παραδόθηκε ανερχόταν σε 1 697 552,899 kg, ήτοι 102 447 kg λιγότερα από την προβλεπόμενη στη σύμβαση ποσότητα, και η τελευταία παράδοση πραγματοποιήθηκε στις 14 Μαΐου 1998.

- 20 Στις 29 Ιουνίου 1998 η ενάγουσα απέστειλε στην Επιτροπή τιμολόγιο για ποσό 1 591 455,84 ευρώ για τα 1 697 552,899 kg φυτικού ελαίου που πράγματι παραδόθηκαν. Η Επιτροπή εξόφλησε το τιμολόγιο αυτό επιβάλλοντας ποινική ρήτρα ύψους 7 916,91 ευρώ για τις μη παραδοθείσες ποσότητες εμπορευμάτων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 22, σημείο 3, του κανονισμού 2200/87.
- 21 Επιπλέον, η ασφαλιστική εταιρία, με την οποία η ενάγουσα συνήψε σύμβαση ασφάλισης σύμφωνα με το άρθρο 15 του κανονισμού 2200/87, κατέβαλε στην ενάγουσα ως αποζημίωση το ποσό των 6 116 746 πορτογαλικών εσκούδων (περίπου 30 510 ευρώ) που αντιστοιχούσε στην τιμή περίπου 32 544 kg εμπορεύματος.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

- 22 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 16 Οκτωβρίου 2001, η ενάγουσα άσκησε την υπό κρίση αγωγή.
- 23 Η έγγραφη διαδικασία περατώθηκε στις 5 Μαρτίου 2002, δεδομένου ότι η ενάγουσα δεν κατέθεσε υπόμνημα απαντήσεως εντός της ταχθείσας προθεσμίας.
- 24 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (τέταρτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία και, στο πλαίσιο των μέτρων οργάνωσης της διαδικασίας που προβλέπονται στο άρθρο 64 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, κάλεσε τους διαδίκους να καταθέσουν ορισμένα έγγραφα και τους απηύθυνε ορισμένες γραπτές ερωτήσεις. Οι διάδικοι ικανοποίησαν τα αιτήματα αυτά.

- 25 Οι διάδικοι αγόρευαν και απάντησαν στις προφορικές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 9ης Απριλίου 2003.
- 26 Η ενάγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο: να υποχρεωθεί η Επιτροπή να της καταβάλει το ποσό των 61 226 ευρώ, ήτοι 53 310 ευρώ που αντιστοιχούν στο μη καταβληθέν από την Επιτροπή ή από την ασφάλιση μέρος του τιμήματος για το, σύμφωνα με την προσωρινή βεβαίωση καταλληλότητας, φορτωθέν εμπόρευμα και 7 916 ευρώ που αντιστοιχούν στην επιβληθείσα ποινική ρήτρα.
- 27 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:
- να απορρίψει την αγωγή ως αβάσιμη·
  - να καταδικάσει την ενάγουσα στα δικαστικά έξοδα.
- 28 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση η ενάγουσα τροποποίησε, χωρίς να αιτιολογήσει συναφώς, το αίτημά της περί καταβολής, ζητώντας να υποχρεωθεί η Επιτροπή στην καταβολή μόνον του τιμήματος που αντιστοιχεί σε 44 496 kg εμπορεύματος (ήτοι περίπου 41 715 ευρώ), συνιστώντα, κατά την ενάγουσα, την ποσότητα για την οποία η Επιτροπή έκρινε ότι υπήρχε υπερμερία, ήτοι μη εκτέλεση της παραδόσεως κατά τα προβλεπόμενα στη σύμβαση, και για την οποία δεν υπήρξε επιστροφή εκ μέρους της ασφαλιστικής εταιρίας. Όσον αφορά την ποινική ρήτρα, η ενάγουσα τροποποίησε το αρχικό της αίτημα περί επιστροφής του συνόλου της επιβληθείσας από την Επιτροπή ποινικής ρήτρας, αναγνωρίζοντας ότι η Επιτροπή είχε δικαίωμα επιβολής ποινικής ρήτρας για τα 12 976 kg εμπορεύματος που, σύμφωνα με την προσωρινή βεβαίωση καταλληλότητας, έλειπαν κατά την ημερομηνία φορτώσεως.

Σκεπτικό

- 29 Η ενάγουσα προβάλλει, κατ' ουσίαν, τρεις ισχυρισμούς προς στήριξη του αιτήματός της περί καταβολής. Ο πρώτος ισχυρισμός διαιρείται σε δύο σκέλη. Το πρώτο σκέλος αντλείται από το ότι η Επιτροπή κακώς αρνήθηκε την πληρωμή για το μη παραδοθέν εμπόρευμα, χωρίς να αποδείξει προηγουμένως ότι η ενάγουσα ευθυνόταν για την ελλείπουσα ποσότητα εμπορεύματος. Το δεύτερο σκέλος αντλείται από τα σφάλματα στα οποία υπέπεσε, εν πάση περιπτώσει, ο εκπρόσωπος της Επιτροπής. Ο δεύτερος ισχυρισμός αντλείται από το ότι η Επιτροπή κακώς επέβαλε ποινική ρήτρα για το μη παραδοθέν εμπόρευμα. Ο τρίτος ισχυρισμός αντλείται από την παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας κατά την κατανομή του κινδύνου που διέτρεχε το εμπόρευμα.

Επί του πρώτου ισχυρισμού που αντλείται, αφενός, από το ότι η Επιτροπή κακώς αρνήθηκε την πληρωμή για το μη παραδοθέν εμπόρευμα και, αφετέρου, από το ότι ο συμβατικός εκπρόσωπος της Επιτροπής υπέπεσε σε σφάλματα

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 30 Η ενάγουσα υποστηρίζει, πρώτον, ότι εκπλήρωσε στο ακέραιο την υποχρέωσή της παραδόσεως του ελαίου, δεδομένου ότι κατά τον χρόνο φορτώσεως του εμπορεύματος ουδεμία, πλην του ελλείμματος των 12 976 kg, παράλειψη εκ μέρους της είχε διαπιστωθεί και ότι οι περαιτέρω ελλείψεις που διαπιστώθηκαν στις αποθήκες προορισμού αφορούσαν παρτίδες από τις οποίες ορισμένα εμπορευματοκιβώτια είχαν αποσφραγισθεί. Κατά την ενάγουσα, η πιο πιθανή εξήγηση είναι ότι το έλλειμμα των 5 176 χαρτοκιβωτίων στην παρτίδα 1513/95 και των 2 644 χαρτοκιβωτίων στην παρτίδα 524/96 οφείλεται στην παραβίαση των εμπορευματοκιβωτίων από αγνώστους.

- 31 Η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι ούτε οι καθυστερήσεις στις παραδόσεις ούτε η έλλειψη χαρτοκιβωτίων μπορούν να της καταλογισθούν. Υποστηρίζει ότι, σύμφωνα με την προσωρινή βεβαίωση καταλληλότητας, ουδέν έλλειμμα, πλην αυτού των 12 976 kg, είχε διαπιστωθεί κατά τη φόρτωση. Η ενάγουσα προσθέτει ότι ο εκτελωνισμός του εμπορεύματος ήταν δυσχερής και βραδύς λόγω της καταστάσεως στην Αγκόλα, όπου οι θεσμοί και οι υπηρεσίες λειτουργούν κατά τρόπο ιδιαίτερος πλημμελή.
- 32 Η ενάγουσα υποστηρίζει, δεύτερον, ότι η Επιτροπή φέρει συμβατική ευθύνη διότι η Socor L^{da}, στην οποία ανέθεσαν την επίβλεψη της εκφορτώσεως τόσο ο μεταφορέας της ενάγουσας όσο και η εταιρία-επόπτης Socotec, κοινοποίησε με καθυστέρηση στον μεταφορέα την ύπαρξη των επίμαχων ελαττωμάτων. Επιπλέον, η Socor L^{da} δεν ήταν σε θέση να προσδιορίσει ποια χαρτοκιβώτια περιείχονταν στα συγκεκριμένα εμπορευματοκιβώτια και, κατά συνέπεια, από ποια εμπορευματοκιβώτια έλειπαν χαρτοκιβώτια ή αν τα εμπορευματοκιβώτια είχαν παραβιασθεί. Η αδυναμία αυτή κατέστησε δυσχερή, αν όχι αδύνατη, τη διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών και των ευθυνών για τις ελλείπουσες ποσότητες εμπορεύματος, με αποτέλεσμα ο ασφαλιστής της ενάγουσας να καλύψει μόνον τις σχετικές με τα παραβιασθέντα εμπορευματοκιβώτια απώλειες. Τέλος, το 1999 η Socotec αναγνώρισε ότι οι καταμετρήσεις των χαρτοκιβωτίων πραγματοποιήθηκαν στην είσοδο των αποθηκών και όχι κατά το άνοιγμα των εμπορευματοκιβωτίων και ότι ορισμένες αποθήκες διέθεταν περισσότερες της μας προσβάσεις, γεγονός που μπορούσε να οδηγήσει σε σφάλματα. Η ενάγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή ευθύνεται για τα σφάλματα και τις παραλείψεις του επόπτη.
- 33 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η ενάγουσα διευκρίνισε την επιχειρηματολογία της υποστηρίζοντας ότι η άρνηση καταβολής εκ μέρους του ασφαλιστή οφειλόταν στο γεγονός ότι η Επιτροπή θεώρησε, άνευ σχετικής αποδείξεως, ότι η ενάγουσα δεν είχε παραδώσει 44 496 kg εμπορεύματος. Η ενάγουσα τονίζει ότι η μη εκτέλεση της συμβάσεως πρέπει να διακρίνεται από τους κινδύνους που διατρέχει το εμπόρευμα, όπως οι κλοπές.
- 34 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η αγωγή στερείται νομικής βάσεως, δεδομένου ότι εν προκειμένω η σύμβαση παραδόσεως προέβλεπε παράδοση «ελεύθερο στον τόπο προορισμού». Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις του

άρθρου 15, σημείο 2, του κανονισμού 2200/87, η ενάγουσα αναλάμβανε κάθε κίνδυνο που διέτρεχε το εμπόρευμα μέχρι τη στιγμή που πραγματικά εκφορτώθηκε και παραδόθηκε στην αποθήκη στον τόπο προορισμού. Επιπλέον, κατά τους συμβατικούς όρους, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 2200/87 και το παράρτημα του κανονισμού 2608/97, όλα τα έξοδα θεωρούνταν ότι περιλαμβάνονταν στην προσφορά για την προμήθεια. Συναφώς, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η προσφορά της ενάγουσας περιελάμβανε διαφορετικές τιμές για τα διάφορα στάδια της παραδόσεως.

- 35 Η Επιτροπή προσθέτει ότι το άρθρο 15, σημείο 2, του κανονισμού 2200/87 υποχρεώνει ρητώς τον ανάδοχο να συνάψει σύμβαση ασφάλισης του τύπου που προβλέπεται στο άρθρο 14, σημείο 3, στοιχείο α', του ίδιου κανονισμού.
- 36 Όσον αφορά την καταλληλότητα του παραδοθέντος εμπορεύματος, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι στο εργοστάσιο παραγωγής διαπιστώθηκε έλλειμμα 12 976 kg φυτικού ελαίου. Επιπλέον, στις παραδόσεις «ελεύθερο στον τόπο προορισμού» η οριστική βεβαίωση καταλληλότητας εκδίδεται κατά το στάδιο που έχει οριστεί για την προμήθεια. Όμως, εν προκειμένω, από την οριστική αυτή βεβαίωση προκύπτει, κατά την Επιτροπή, ότι η παραδοθείσα στον προορισμό ποσότητα ανερχόταν σε 1 697 552,899 kg, ήτοι 102 447,101 kg λιγότερα από τους 1 800 τόνους που προβλέπονταν στη σύμβαση. Κατά την Επιτροπή, έλειπαν 8 089 χαρτοκιβώτια, εκ των οποίων 5 138 χαρτοκιβώτια αντιστοιχούσαν σε εμπορευματοκιβώτια με άθικτες σφραγίδες.
- 37 Η Επιτροπή τονίζει ότι η ενάγουσα φέρει εκ της συμβάσεως την ευθύνη για τη μεταφορά, την εκφόρτωση και τον εκτελωνισμό του εμπορεύματος. Αμφισβητεί επίσης ότι ο ορισμός επόπτη, σύμφωνα με τα άρθρα 10 και 16 του κανονισμού 2200/87, μπορεί να συνεπάγεται μετάθεση των ευθυνών του αναδόχου στον επόπτη.
- 38 Όσον αφορά τη φερόμενη ευθύνη της, η Επιτροπή προσθέτει ότι ουδόςως ευθύνεται για τη φερόμενη καθυστέρηση κοινοποίησεως των στοιχείων που αφορούν τη ζημία στην ασφαλιστική εταιρία της ενάγουσας. Συναφώς,

υπογραμμίζει ότι δεν ευθύνεται για σφάλματα στα οποία φέρεται ότι υπέπεσε ο μεταφορέας της ενάγουσας. Επιπλέον, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η ενάγουσα αντιπροσωπευόταν στον τόπο προορισμού από τον μεταφορέα, ο οποίος πληροφορήθηκε τα οριστικά στοιχεία της επιχειρήσεως εντός πέντε ημερών από την παράδοση του τελευταίου εμπορευματοκιβωτίου.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 39 Εκ προοιμίου, επιβάλλεται να υπομνησθεί ότι δυνάμει της συμβάσεως η ενάγουσα όφειλε να προμηθεύσει 1 800 τόνους φυτικού ελαίου στην Αγκόλα. Οι διάδικοι δεν αμφισβητούν ότι η ενάγουσα παρέδωσε 1 697 552,899 kg φυτικού ελαίου. Κατά συνέπεια, 102 447 kg φυτικού ελαίου δεν παραδόθηκαν. Δεν αμφισβητείται επίσης ότι η Επιτροπή κατέβαλε το συμβατικώς συμφωνηθέν τίμημα για την παραδοθείσα ποσότητα, ήτοι 1 583 539 ευρώ, αφαιρεθείσας ποινικής ρήτρας ύψους 7 916 ευρώ για τη μη παραδοθείσα ποσότητα.
- 40 Εξάλλου, δεν αμφισβητείται ότι, από τα 102 447 kg εμπορεύματος που έλειπαν κατά την παράδοση, 12 976 kg έλειπαν ήδη κατά το στάδιο της φορτώσεως. Η ενάγουσα ουδεμία πληρωμή ζητεί για την ποσότητα αυτή των 12 976 kg. Πράγματι, απαντώντας σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου η ενάγουσα διευκρίνισε ότι το αίτημά της περί καταβολής αντιστοιχούσε στην αξία 89 424 kg εμπορεύματος στην τιμή των 0,9375 ευρώ ανά κιλό, ήτοι σε 83 820 ευρώ. Με βάση το ποσό αυτό η ενάγουσα, αφενός, αφαίρεσε το επιστραφέν από τον ασφαλιστή της ποσό των 30 510 ευρώ και, αφετέρου, προσέθεσε την ποινική ρήτρα ύψους 7 916 ευρώ. Ως εκ τούτου, η ενάγουσα ζήτησε να υποχρεωθεί η Επιτροπή στην καταβολή ποσού 61 226 ευρώ.
- 41 Επιβάλλεται, πάντως, να υπομνησθεί συναφώς (βλ. ανωτέρω σκέψη 28) ότι κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση η ενάγουσα τροποποίησε, χωρίς να

αιτιολογήσει συναφώς, το αίτημά της περί καταβολής, ζητώντας να υποχρεωθεί η Επιτροπή στην καταβολή μόνον του τιμήματος που αντιστοιχεί σε 44 496 kg εμπορεύματος (ήτοι περίπου 41 715 ευρώ), συνιστώντα, κατά την ενάγουσα, την ποσότητα για την οποία η Επιτροπή έκρινε ότι υπήρχε υπερημερία, ήτοι μη εκτέλεση της παραδόσεως κατά τα προβλεπόμενα στη σύμβαση, και για την οποία δεν υπήρξε επιστροφή εκ μέρους της ασφαλιστικής εταιρίας. Όσον αφορά την ποινική ρήτρα, η ενάγουσα τροποποίησε το αρχικό της αίτημα περί επιστροφής του συνόλου της επιβληθείσας από την Επιτροπή ποινικής ρήτρας, αναγνωρίζοντας ότι η Επιτροπή είχε δικαίωμα επιβολής ποινικής ρήτρας για τα 12 976 kg εμπορεύματος που, σύμφωνα με την προσωρινή βεβαίωση καταλληλότητας, έλειπαν κατά την ημερομηνία φορτώσεως.

- 42 Η επιχειρηματολογία της ενάγουσας, στο πλαίσιο του πρώτου ισχυρισμού, διαιρείται, κατ' ουσίαν, σε δύο σκέλη. Η ενάγουσα ισχυρίζεται, κυρίως, ότι εκπλήρωσε την υποχρέωσή της παραδόσεως του ελαίου, με εξαίρεση τα 12 976 kg που έλειπαν κατά τον χρόνο φορτώσεως του εμπορεύματος. Υποστηρίζει ότι η Επιτροπή οφείλει να καταβάλει το τίμημα για 44 496 kg εμπορεύματος. Συναφώς, η ενάγουσα θεωρεί ότι δεν είναι δυνατό να φέρει τον κίνδυνο γι' αυτήν την ποσότητα εμπορεύματος για τον λόγο και μόνον ότι η ποσότητα αυτή απωλέσθη, σύμφωνα με την έκθεση της Socor L^{da} της 18ης Μαΐου 1998, από εμπορευματοκιβώτια των οποίων οι σφραγίδες δεν είχαν παραβιασθεί.
- 43 Η ενάγουσα ισχυρίζεται, επικουρικώς, ότι η Επιτροπή οφείλει, εν πάση περιπτώσει, να την αποζημιώσει για το τίμημα που αντιστοιχεί στην ποσότητα αυτή των 44 496 kg εμπορεύματος βάσει συμβατικής ευθύνης, διότι η εταιρία-επόπτης Socor L^{da}, στην οποία η Επιτροπή ανέθεσε την επίβλεψη της εκφορτώσεως, θεώρησε κακώς και αναιτιολογήτως, με την οριστική βεβαίωση καταλληλότητας, ότι το μέρος του εμπορεύματος που έλειπε αντιστοιχούσε σε εμπορευματοκιβώτια των οποίων οι σφραγίδες ήταν άθικτες και, ως εκ τούτου, η ποσότητα αυτή θεωρήθηκε ως μη παραδοθείσα. Το σφάλμα αυτό κατέστησε δυσχερή, αν όχι αδύνατη, τη διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών και των ευθυνών, με αποτέλεσμα ο ασφαλιστής της ενάγουσας να αρνηθεί να την αποζημιώσει για ένα μέρος του ελλιπούς εμπορεύματος και να καλύψει μόνον το σχετικό με τα παραβιασθέντα εμπορευματοκιβώτια μέρος του εμπορεύματος.

- 44 Όσον αφορά το πρώτο σκέλος του πρώτου ισχυρισμού, επιβάλλεται να υπομνησθεί ότι το άρθρο 1 του κανονισμού 2608/97 ορίζει:

«[π]ραγματοποιείται, με βάση την κοινοτική επισιτιστική βοήθεια, συγκέντρωση φυτικού ελαίου στην Κοινότητα, προκειμένου να το προμηθευτούν οι δικαιούχοι που αναφέρονται στο παράρτημα, σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ) 2200/87 και τους όρους που αναφέρονται στο παράρτημα. Η ανάθεση της προμήθειας των εν λόγω προϊόντων πραγματοποιείται με διαγωνισμό. [...] Θεωρείται ότι ο υπερθεματιστής έλαβε γνώση όλων των εφαρμοζομένων γενικών και ειδικών όρων και τους έχει αποδεχθεί. Κάθε άλλος όρος ή επιφύλαξη που περιλαμβάνονται στην προσφορά του θεωρούνται ως μη εγγεγραμμένος.»

- 45 Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι η επίδικη προμήθεια υπέκειτο στην τήρηση από την ενάγουσα ορισμένου αριθμού συμβατικών όρων, μεταξύ των οποίων και οι διατάξεις των κανονισμών 2200/87 και 2608/97.

- 46 Στους συμβατικούς αυτούς όρους περιλαμβάνεται η παράδοση από την ενάγουσα 1 800 τόνων φυτικού ελαίου στον τόπο προορισμού. Από το κείμενο του άρθρου 15, σημείο 2, του κανονισμού 2200/87 προκύπτει σαφώς, για τις περιπτώσεις παραδόσεως «ελεύθερο στον τόπο προορισμού» όπως εν προκειμένω, το ακριβές χρονικό σημείο της μεταθέσεως, από τον ανάδοχο στον δικαιούχο, του κινδύνου που διατρέχουν τα εμπορεύματα. Η διάταξη αυτή προβλέπει ότι «ο ανάδοχος αναλαμβάνει όλους τους κινδύνους που είναι δυνατόν να διατρέξει το εμπόρευμα, ιδίως απώλειας ή φθοράς, μέχρι τη στιγμή που πραγματικά εκφορτώνεται και παραδίδεται στην αποθήκη στον τόπο προορισμού».

- 47 Επομένως, το άρθρο 15 του κανονισμού 2200/87 συνδέει τη μετάθεση, από τον ανάδοχο στον δικαιούχο, του κινδύνου που διατρέχουν τα εμπορεύματα με την πραγματική, μετά την εκφόρτωση, απόθεσή τους εντός της αποθήκης στον τόπο προορισμού. Ο κίνδυνος αυτός καλύπτει το σύνολο των πιθανών απωλειών και ζημιών του εμπορεύματος. Συνεπώς, όσον αφορά τη συμβατική σχέση μεταξύ της Επιτροπής και της ενάγουσας, η γνώση των αιτιών των ενδεχόμενων απωλειών εμπορεύματος είναι άνευ σημασίας εφόσον οι απώλειες

σημειώθηκαν πριν από την πραγματική απόθεση του εμπορεύματος στην αποθήκη στον τόπο προορισμού, κατά τον ανωτέρω ορισμό.

48. Εν προκειμένω, παρά τις προφορικές και γραπτές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου, η ενάγουσα δεν μπόρεσε να αποδείξει σε ποιο συγκεκριμένο χρονικό σημείο σημειώθηκαν οι απώλειες εμπορεύματος. Σε απάντηση γραπτής ερωτήσεως του Πρωτοδικείου, επισήμανε απλώς ότι, κατά την άποψή της, το ελλείπον εμπόρευμα απωλέσθη είτε κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ της αφίξεως των εμπορευματοκιβωτίων στις αποθήκες προορισμού και της εκφορτώσεώς τους είτε κατά τη διάρκεια των ενεργειών εκφορτώσεως.
49. Εντούτοις, στην ενάγουσα εναπόκειται να αποδείξει το εσφαλμένο των στοιχείων που περιέχονται στην οριστική βεβαίωση καταλληλότητας. Εν προκειμένω, ουδόλως αποδεικνύεται ότι είναι εσφαλμένες οι διαπιστώσεις της εκθέσεως της Socor L^{da} της 18ης Μαΐου 1998, στην οποία στηρίζεται η οριστική βεβαίωση καταλληλότητας, βάσει των οποίων τα ελλείποντα χαρτοκιβώτια δεν φορτώθηκαν στα πλοία ή απωλέσθησαν πριν από την πραγματική απόθεση του εμπορεύματος στην αποθήκη στον τόπο προορισμού, κατά τον ανωτέρω ορισμό. Όμως, στις δύο αυτές περιπτώσεις την ευθύνη για τη μερική μόνον εκτέλεση της προμήθειας φέρει η ενάγουσα.
50. Πράγματι, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς που προέβαλε η ενάγουσα κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως διαφέρουν από αυτές που οδήγησαν στην απόφαση του Πρωτοδικείου της 19ης Σεπτεμβρίου 2001, T-26/00, Lecqueur κατά Επιτροπής (Συλλογή 2001, σ. II-2623). Με την απόφαση αυτή, το Πρωτοδικείο δεν δέχθηκε την ερμηνεία σύμφωνα με την οποία η μετάθεση, από τον ανάδοχο στον δικαιούχο, του κινδύνου που διατρέχουν τα εμπορεύματα συνδέεται οπωσδήποτε με την κατάρτιση της οριστικής βεβαίωσης καταλληλότητας, με αποτέλεσμα να αποτελεί αυτή το μοναδικό μέσο αποδείξεως της παραδόσεως. Το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η ερμηνεία αυτή θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο, υπό τις επίδικες περιστάσεις, την καλόπιστη εκτέλεση των εν λόγω συμβατικών υποχρεώσεων, διότι εξαρτά τον χρόνο της μεταθέσεως του κινδύνου από την καλή θέληση του επόπτη που διόρισε η Επιτροπή, με αποτέλεσμα ο ανάδοχος να φέρει τον κίνδυνο που διατρέχει το εμπόρευμα, ενώ αυτός δεν έχει πια κανένα έλεγχο (σκέψεις 63 και 64). Στην υπόθεση αυτή, από τις διαπιστώσεις

που διατύπωσε ο επόπτης στην οριστική βεβαίωση καταλληλότητας προέκυπτε ότι, εν πάση περιπτώσει, οι επίδικες κλοπές είχαν διαπραχθεί μετά την προμήθεια των εμπορευμάτων στον δικαιούχο (σκέψη 67).

- 51 Εν προκειμένω, η ενάγουσα δεν μπόρεσε να αποδείξει ότι οι απώλειες σημειώθηκαν μετά την προμήθεια των εμπορευμάτων στον δικαιούχο, ήτοι σε χρονικό σημείο κατά το οποίο ο κίνδυνος που διέτρεχαν τα εμπορεύματα είχε μετατεθεί στον δικαιούχο. Κατά συνέπεια, οι απώλειες αυτές δεν μπορούν να καταλογισθούν στην Επιτροπή, αλλά εμπίπτουν στη σφαίρα ευθύνης της ενάγουσας σύμφωνα με το άρθρο 15 του κανονισμού 2200/87.
- 52 Η διαπίστωση αυτή δεν αναιρείται από την επιχειρηματολογία της ενάγουσας περί των δυσχερών συνθηκών παραδόσεως.
- 53 Πράγματι, από την έκθεση της Socor L^{da} της 18ης Μαΐου 1998 προκύπτει ότι η παράδοση των εμπορευματοκιβωτίων πραγματοποιήθηκε, σε διάφορες ποσότητες, στους εξωτερικούς χώρους των αποθηκών, μεταξύ 23ης Μαρτίου 1998 (το πρώτο εμπορευματοκιβώτιο της παρτίδας 525/96) και 14ης Μαΐου 1998 (τα τελευταία εμπορευματοκιβώτια της παρτίδας 1513/95). Από την έκθεση αυτή προκύπτει επίσης ότι η εκφόρτωση διήρκεσε πολλές ημέρες, αν όχι πολλές εβδομάδες. Τα ίδια στοιχεία προκύπτουν περαιτέρω από την γραπτή απάντηση της ενάγουσας στην ερώτηση του Πρωτοδικείου, ιδίως δε από το παράρτημά της 1, το οποίο συντάχθηκε από τον μεταφορέα και εμφανίζει τον αριθμό των ημερών κατά τις οποίες ορισμένα εκ των εμπορευματοκιβωτίων παρέμειναν έμπροσθεν των αποθηκών προτού εκφορτωθούν. Εντεύθεν προκύπτει ότι ένα τμήμα των εμπορευματοκιβωτίων αποτέθηκε έμπροσθεν των αποθηκών στον τόπο προορισμού και ότι η παράδοση, ήτοι το άνοιγμα των εμπορευματοκιβωτίων και η μεταφορά των χαρτοκιβωτίων με το εμπόρευμα στο εσωτερικό των αποθηκών, δεν πραγματοποιήθηκε αμέσως μετά την άφιξή τους στους εγγύς των αποθηκών χώρους. Από τη δικογραφία ουδόλως προκύπτει ότι τα εμπορευματοκιβώτια επιτηρούνταν κατά τον χρόνο παραμονής τους εξωτερικούς χώρους των αποθηκών, προτού ανοιχθούν και παραδοθούν στο εσωτερικό αυτών.
- 54 Δεδομένου ότι τα εμπορευματοκιβώτια αποτέθηκαν στους εξωτερικούς χώρους των αποθηκών του δικαιούχου, η ενάγουσα ή ο μεταφορέας που την

αντιπροσώπευε όφειλαν να μεριμνήσουν για την επιτήρηση του εμπορεύματος έως τη στιγμή της μεταθέσεως του κινδύνου στον δικαιούχο. Έως το χρονικό αυτό σημείο, η ενάγουσα εξακολούθησε να έχει τον έλεγχο του εμπορεύματος μέσω του αντιπροσώπου της.

- 55 Πράγματι, ο κίνδυνος δεν μπορεί να μεταβιβασθεί από τον ανάδοχο σε τρίτο πρόσωπο. Όπως προκύπτει από το άρθρο 12, παράγραφος 3, του κανονισμού 2200/87, «[τ]α δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από την κατακύρωση του διαγωνισμού δεν μεταβιβάζονται». Ως εκ τούτου, το γεγονός της μεταφοράς του εμπορεύματος από επιχείρηση άλλη από αυτήν της ενάγουσας ουδόλως μεταβάλλει την ευθύνη της ως προς την υποχρέωση παραδόσεως της συμβατικώς συμφωνηθείσας ποσότητας στον προβλεπόμενο από τον κανονισμό 2608/97 τόπο.
- 56 Συναφώς, δεν ασκούν επιρροή οι λόγοι καθυστερήσεως των ενεργειών εκφορτώσεως και πραγματικής αποθέσεως του εμπορεύματος εντός των αποθηκών στον τόπο προορισμού, δεδομένου ότι η ενάγουσα είχε τον έλεγχο του εμπορεύματος και, επομένως, όφειλε να μεριμνήσει για την επιτήρηση του εμπορεύματος κατά τη διάρκεια των ενεργειών αυτών.
- 57 Πράγματι, το άρθρο 17 του κανονισμού 2200/87 ορίζει ότι «[τ]ο πιστοποιητικό ανάληψης που περιλαμβάνει τα στοιχεία που αναφέρονται στο παράρτημα ΙΙΙ και εκδίδεται με τους όρους του παρόντος άρθρου συνιστά αποδοχή του εμπορεύματος από τον δικαιούχο σύμφωνα με το σημείο 1 ή αναγνώριση της προμήθειας σύμφωνα με το σημείο 2». Σύμφωνα με το σημείο 1 του άρθρου 17 του κανονισμού 2200/87, αμέσως μετά τη διάθεση του εμπορεύματος στο στάδιο που έχει οριστεί ή έχει συμφωνηθεί για την προμήθεια, ο ανάδοχος ζητεί από τον δικαιούχο ή τον αντιπρόσωπό του την έκδοση πιστοποιητικού αναλήψεως του εμπορεύματος. Το σημείο 2 του εν λόγω άρθρου προβλέπει ότι, ελλείψει εκδόσεως του πιστοποιητικού αναλήψεως του προϊόντος από τον δικαιούχο, η επιχείρηση που αναφέρεται στο άρθρο 10 του κανονισμού αυτού παρέχει στον ανάδοχο, κατόπιν αιτήσεώς του και προσκομίσεως του πιστοποιητικού καταγωγής και του εμπορικού τιμολογίου που αναφέρονται στο σημείο 1, πιστοποιητικό που συνιστά αναγνώριση της προμήθειας, εφόσον οι έλεγχοι που έχουν διενεργηθεί στο καθορισμένο στάδιο για τη συγκεκριμένη προμήθεια είχαν ως αποτέλεσμα την έκδοση της βεβαιώσεως καταλληλότητας που αναφέρεται στο άρθρο 16 του εν λόγω κανονισμού. Για την προμήθεια «παράδοση στον λιμένα εκφορτώσεως» και «ελεύθερο στον τόπο προορισμού», το πιστοποιητικό εκδίδεται με την κατάθεση της βεβαιώσεως καταλληλότητας που συντάχθηκε πριν από τη φόρτωση, καθώς και, ανάλογα με την περίπτωση, των εγγράφων που αναφέρονται στο άρθρο 14, σημείο 6.

- 58 Εν προκειμένω, η από 23 Ιουνίου 1998 οριστική βεβαίωση καταλληλότητας περιλαμβάνει και το πιστοποιητικό που συνιστά αναγνώριση της προμήθειας, με το οποίο η Socotec βεβαίωσε ότι ο δικαιούχος ανέλαβε το εμπόρευμα στις 14 Μαΐου 1998, ημερομηνία της τελευταίας παραδόσεως στις αποθήκες προορισμού. Το πιστοποιητικό αυτό βεβαιώνει ότι το συνολικό βάρος που παραδόθηκε ανήλθε σε 1 697 552,899 kg. Συνεπώς, έγινε δεκτό ότι η παράδοση δεν ήταν πλήρης και ότι κατά το χρονικό σημείο μεταθέσεως του κινδύνου στον δικαιούχο έλειπαν 102 447 kg φυτικού ελαίου.
- 59 Εάν η ενάγουσα θεωρούσε ότι είχε πραγματοποιήσει την εκφόρτωση και την πραγματική παράδοση ορισμένων ποσοτήτων εμπορεύματος στις αποθήκες στον τόπο προορισμού πριν από τις 14 Μαΐου 1998, ημερομηνία της τελευταίας παραδόσεως, η ίδια ή ο αντιπρόσωπός της είχαν τη δυνατότητα, σύμφωνα με το άρθρο 17 του κανονισμού 2200/87, να ζητήσουν, αμέσως μετά τη διάθεση του εμπορεύματος στον δικαιούχο, το πιστοποιητικό αναλήψεως ή το πιστοποιητικό που συνιστά αναγνώριση της προμήθειας για το τμήμα του εμπορεύματος που θεωρούσαν ως πράγματι παραδοθέν. Όμως, η ενάγουσα δεν ισχυρίστηκε καν ότι υπέβαλε τη σχετική αίτηση.
- 60 Υπό τις συνθήκες αυτές, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η ενάγουσα δεν απέδειξε ούτε ότι ο κίνδυνος που διέτρεχαν τα εμπορεύματα μετατέθηκε στον δικαιούχο πριν από τις 14 Μαΐου 1998, ημερομηνία της τελευταίας παραδόσεως του εμπορεύματος στις αποθήκες στον τόπο προορισμού, ούτε ότι οι απώλειες εμπορεύματος σημειώθηκαν πριν από την ημερομηνία αυτή.
- 61 Συνεπώς, το πρώτο σκέλος του πρώτου ισχυρισμού πρέπει να απορριφθεί.
- 62 Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος του πρώτου ισχυρισμού περί διαπιστώσεως συμβατικής ευθύνης της Επιτροπής, με το οποίο η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι η ασφαλιστική της εταιρία δεν κάλυψε το σύνολο της ζημίας διότι, σύμφωνα με την εκδοθείσα από τον ελόπτη οριστική βεβαίωση καταλληλότητας, έλειπαν 44 496 kg εμπορεύματος λόγω μη εκτελέσεως της συμβάσεως εκ μέρους της, επιβάλλεται να τονισθεί, πρώτον, ότι η ενάγουσα ουδόλως απέδειξε ότι η

διαπίστωση αυτή είναι εσφαλμένη. Πράγματι, από τα πορίσματα της από 18 Μαΐου 1998 εκθέσεως της Socor L^{da}, με την οποία εξετάζεται το σύνολο των παραδόσεων κάθε πλοίου, προκύπτει ότι:

«[Π]λην των περιπτώσεων όπου τα εμπορευματοκιβώτια δεν έφεραν σφραγίδα ή αυτή είχε παραβιασθεί, εκτιμούμε ότι τα ελλείποντα χαρτοκιβώτια δεν είχαν φορτωθεί. Κατά το άνοιγμα των σφραγισμένων εμπορευματοκιβωτίων διαπιστώθηκε ότι τα εμπορεύματα ήταν ορθώς διατεταγμένα. Φωτογραφίες που ελήφθησαν κατά το άνοιγμα των εμπορευματοκιβωτίων εμφανίζουν σαφώς την τοποθέτηση σε επάλληλες σειρές. Οι φωτογραφίες αυτές ελήφθησαν από τους διαχειριστές της αποθήκης. Τα εμπορευματοκιβώτια εκφορτώθηκαν από εργάτες τους οποίους απασχολούν οι διαχειριστές της αποθήκης· η απόσταση μεταξύ των θυρών των εμπορευματοκιβωτίων και αυτών της αποθήκης ήταν κατά κανόνα μικρότερη των 5 μέτρων. Τα εμπορευματοκιβώτια μεταφέρθηκαν ανά χείρας μέχρι την αποθήκη, όπου τοποθετήθηκαν σε επάλληλες σειρές.»

- 63 Όπως προκύπτει από τις απαντήσεις της στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η ενάγουσα δεν γνωρίζει τον ακριβή χρόνο κατά τον οποίο σημειώθηκαν οι απώλειες εμπορεύματος. Ισχυρίζεται απλώς ότι, σύμφωνα με την προσωρινή βεβαίωση καταλληλότητας, στα πλοία φορτώθηκαν 1 787 024 kg εμπορεύματος. Όμως, δεδομένου ότι η προσωρινή βεβαίωση καταλληλότητας εκδόθηκε στο εργοστάσιο παραγωγής, δεν αποδεικνύει ότι τα πορίσματα της εκθέσεως της Socor L^{da} της 18ης Μαΐου 1998 είναι εσφαλμένα.
- 64 Δεύτερον, όσον αφορά την επιχειρηματολογία της ενάγουσας σύμφωνα με την οποία η Socor L^{da} δεν ήταν σε θέση να προσδιορίσει ποια χαρτοκιβώτια περιέχονταν στα συγκεκριμένα εμπορευματοκιβώτια και, κατά συνέπεια, από ποια εμπορευματοκιβώτια έλειπαν χαρτοκιβώτια ή αν τα εμπορευματοκιβώτια είχαν παραβιασθεί, επιβάλλεται να τονισθεί ότι στον τόπο προορισμού η ενάγουσα αντιπροσωπευόταν από τον μεταφορέα που η ίδια προσέλαβε. Εάν η οργάνωση της εκφορτώσεως του εμπορεύματος στις αποθήκες προορισμού παρουσίαζε προβλήματα, ενέπιπτε στην ευθύνη του μεταφορέα, ως αντιπροσώπου της ενάγουσας, να ενεργήσει κατά τρόπο τέτοιο ώστε να αποφευχθούν ενδεχόμενα σφάλματα στον υπολογισμό και στην εκφόρτωση των προερχόμενων από τα διάφορα εμπορευματοκιβώτια χαρτοκιβωτίων. Η υποχρέωση αυτή προκύπτει από το άρθρο 15 του κανονισμού 2200/87, το οποίο προβλέπει ότι ο ανάδοχος αναλαμβάνει όλους τους κινδύνους που είναι δυνατόν να διατρέξει το εμπόρευμα, ιδίως απώλειας ή φθοράς, μέχρι τη στιγμή που πραγματικά εκφορτώνεται και παραδίδεται στην αποθήκη στον τόπο

προορισμού. Πράγματι, δεδομένου ότι η ενάγουσα έφερε τον κίνδυνο που διέτρεχε το εμπόρευμα μέχρι τη στιγμή που αυτό πράγματι εκφορτώθηκε και παραδόθηκε στην αποθήκη στον τόπο προορισμού, η ενάγουσα ή ο αντιπρόσωπός της φέρουν επίσης την ευθύνη της ομαλής διεξαγωγής της εκφορτώσεως. Η ίδια απάντηση πρέπει να δοθεί στα επιχειρήματα που προέβαλε η ενάγουσα κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, σύμφωνα με τα οποία οι σφραγίδες που θεωρήθηκαν άθικτες είναι πιθανό να παραποιήθηκαν κατά τη μεταφορά του εμπορεύματος.

- 65 Τέλος, δεν είναι βάσιμος ο ισχυρισμός της ενάγουσας ότι ο ασφαλιστής της αρνήθηκε την επιστροφή του τιμήματος για το ελλείπον εμπόρευμα λόγω της καθυστερημένης κοινοποίησής από τη Socor L^{da} στον μεταφορέα της υπάρξης ελαττωμάτων. Από τις συνημμένες στην έκθεση της Socor L^{da} της 18ης Μαΐου 1998 τηλεομοιοτυπίες προκύπτει ότι ο μεταφορέας είχε πληροφωρηθεί τις απώλειες εμπορεύματος. Τούτο προκύπτει επίσης από τηλεομοιοτυπία της 22ας Μαΐου 1998, με την οποία ο μεταφορέας απάντησε στις προαναφερθείσες τηλεομοιοτυπίες. Επιπλέον, η Socotec επιβεβαίωσε με τηλεομοιοτυπία που απέστειλε στην Επιτροπή στις 19 Φεβρουαρίου 1999 ότι ο μεταφορέας και η ενάγουσα είχαν ενημερωθεί για τις απώλειες εμπορεύματος στις 14 και στις 19 Μαΐου 1998 αντιστοίχως.
- 66 Κατά συνέπεια, ούτε το δεύτερο σκέλος του πρώτου ισχυρισμού μπορεί να γίνει δεκτό και ο πρώτος ισχυρισμός πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δεύτερου ισχυρισμού που αντλείται από το ότι η Επιτροπή κακώς επέβαλε ποινική ρήτρα για το μη παραδοθέν εμπόρευμα

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 67 Η ενάγουσα ζητεί, για τους ίδιους λόγους που προέβαλε στο πλαίσιο του πρώτου ισχυρισμού, τη μείωση της ποινικής ρήτρας που της επιβλήθηκε από

την Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 22, σημείο 3, του κανονισμού 2200/87. Υποστηρίζει ότι η επιβολή ποινικής ρήτρας για το μη παραδοθέν εμπόρευμα δεν είναι δικαιολογημένη, δεδομένου ότι δεν ευθυνόταν για την παράβαση αυτή, πλην της ποσότητας των 12 976 kg που, σύμφωνα με την προσωρινή βεβαίωση καταλληλότητας, έλειπε ήδη κατά τη φόρτωση του εμπορεύματος στα πλοία.

- 68 Η Επιτροπή απορρίπτει το αίτημα αυτό για τους λόγους που προέβαλε στο πλαίσιο του πρώτου ισχυρισμού.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 69 Εκ προοιμίου, επιβάλλεται η διευκρίνιση ότι από έγγραφο της Επιτροπής που προσκομίσθηκε στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας προκύπτει ότι η ποινική ρήτρα υπολογίσθηκε σύμφωνα με το άρθρο 22, σημείο 3, πρώτη περίπτωση, του κανονισμού 2200/87, ήτοι ως κράτηση μέχρι το ποσοστό του κόστους των ποσοτήτων 102 447 kg που δεν παραδόθηκαν.
- 70 Συναφώς, επιβάλλεται να υπομνησθεί ότι το άρθρο 22, σημείο 3, του κανονισμού 2200/87 προβλέπει ότι «οι κρατήσεις που αναφέρονται στην πρώτη και τρίτη περίπτωση δεν εφαρμόζονται σε περίπτωση που οι διαπιστούμενες παραβάσεις δεν καταλογίζονται στον ανάδοχο και δεν συνεπάγονται την καταβολή αποζημίωσης από ασφάλιση».
- 71 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι παραδόθηκαν 102 447 kg εμπορεύματος λιγότερα από τα συμβατικώς προβλεπόμενα. Όσον αφορά την ποσότητα των 12 976 kg που, σύμφωνα με την προσωρινή βεβαίωση καταλληλότητας, έλειπε ήδη από το εργοστάσιο παραγωγής, η ενάγουσα παραιτήθηκε του αιτήματός της. Ως προς την ποσότητα εμπορεύματος που απωλέσθη πριν από την

παράδοσή της στις αποθήκες προορισμού, η ενάγουσα δεν είναι σε θέση να εξηγήσει τις απώλειες αυτές. Δεδομένου ότι η ενάγουσα έφερε τον κίνδυνο που διέτρεχε το εμπόρευμα κατά τον χρόνο των απωλειών, όφειλε να αποδείξει ότι οι απώλειες αυτές δεν μπορούν να της καταλογισθούν, πράγμα το οποίο δεν έπραξε.

- 72 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να γίνει δεκτό το αίτημα της ενάγουσας περί μειώσεως της ποινικής ρήτηρας που της επιβλήθηκε δυνάμει του άρθρου 22, σημείο 3, πρώτη περίπτωση, του κανονισμού 2200/87.
- 73 Επομένως, ο δεύτερος ισχυρισμός πρέπει να απορριφθεί.

Επί του τρίτου ισχυρισμού που αντλείται από την παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας κατά την κατανομή του κινδύνου που διέτρεχε το εμπόρευμα

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 74 Η ενάγουσα υποστηρίζει ότι, μολονότι δυνάμει του κανονισμού 2608/97 και του άρθρου 15 του κανονισμού 2200/87 η ίδια φέρει τον κίνδυνο που διατρέχει το εμπόρευμα μέχρι τον τόπο προορισμού, με αποτέλεσμα η Επιτροπή να μη συνδέεται νομικώς με οποιαδήποτε μεταβολή του φορτίου, εντούτοις η εφαρμογή εν προκειμένω του άρθρου 15 του κανονισμού 2200/87 παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας, στο μέτρο που δεν λαμβάνονται υπόψη οι γενικές αρχές του δικαίου που αναγνωρίζονται από τις έννομες τάξεις των περισσότερων κρατών μελών και τις συνήθειες του διεθνούς εμπορίου ως προς την κατανομή του κινδύνου που διατρέχουν τα εμπορεύματα.

- 75 Κατά την ενάγουσα, η Επιτροπή ενήργησε καταχρηστικώς και επέδειξε κακή πίστη επιλέγοντας παράδοση του τύπου «ελεύθερο στον τόπο προορισμού» για προμήθεια με προορισμό μια αφρικανική χώρα ευρισκόμενη σε εμπόλεμη κατάσταση, στην οποία οι κανόνες και οι μηχανισμοί του διεθνούς εμπορίου λειτουργούν πλημμελώς. Συνεπώς, η Επιτροπή επέβαλε στην ενάγουσα υπέρμετρο κίνδυνο, δεδομένου ότι εν προκειμένω λειτούργησαν κατά τρόπο άκρως αναποτελεσματικό τόσο οι προβλεπόμενοι προς διασφάλιση της πραγματοποιήσεως της παραδόσεως μηχανισμοί όσο και οι συνήθεις μηχανισμοί που παρέχουν στους προμηθευτές δυνατότητες αντισταθμίσεως του επιβαλλόμενου σ' αυτούς κινδύνου.
- 76 Όσον αφορά την αναλογικότητα του κινδύνου, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η ενάγουσα ενήργησε συνειδητώς στο πλαίσιο του διεθνούς εμπορίου, έχοντας επίγνωση της καταστάσεως στην Αγκόλα. Προσθέτει ότι εν προκειμένω δεν συντρέχει λόγος ανωτέρας βίας.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 77 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η επιχειρηματολογία της ενάγουσας, σύμφωνα με την οποία η μετάθεση του κινδύνου από τον ανάδοχο στον δικαιούχο είναι εν προκειμένω άνευ σημασίας λόγω εξαιρετικών συνθηκών στη χώρα παραδόσεως, δεν μπορεί να γίνει δεκτή.
- 78 Πράγματι, όπως ορθώς ισχυρίζεται η Επιτροπή, τεκμαίρεται ότι η ενάγουσα είναι μια επιχείρηση που, κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς της, ενεργούσε έχοντας επίγνωση της καταστάσεως στην Αγκόλα. Επιπλέον, το άρθρο 15, σημείο 2, του κανονισμού 2200/87 υποχρεώνει ρητώς τον ανάδοχο να συνάψει σύμβαση ασφαλίσεως του τύπου που προβλέπεται στο άρθρο 14, σημείο 3, στοιχείο α', του ίδιου κανονισμού. Το εν λόγω άρθρο προβλέπει ότι ο

ανάδοχος συνάπτει σύμβαση θαλάσσιας ασφαλίσεως ή κάνει χρήση διαρκούς ασφαλιστηρίου συμβολαίου. Η σύμβαση αυτή, που συνάπτεται τουλάχιστον για το ποσό της προσφοράς, καλύπτει όλους τους κινδύνους που συνδέονται με τη μεταφορά και, κατά περίπτωση, τη μεταφόρτωση και την εκφόρτωση, χωρίς κάλυψη της μερικής αβαρίας, συμπεριλαμβανομένων όλων των περιπτώσεων μη παραδόσεως, απωλειών και των κινδύνων που θεωρούνται εξαιρετικοί.

- 79 Για τους ίδιους λόγους δεν υφίσταται παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας ως προς την συμβατική κατανομή του κινδύνου. Όπως προκύπτει από την εξέταση των πραγματικών περιστατικών της υπό κρίση υποθέσεως, η ενάγουσα είχε πλήρη επίγνωση των συνθηκών διεξαγωγής του διαγωνισμού κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς της. Ουδέν εξαιρετικό στοιχείο προκύπτει από τη δικογραφία.
- 80 Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 2200/87 και το παράρτημα του κανονισμού 2608/97, όλα τα έξοδα θεωρούνταν ότι περιλαμβάνονταν στην τιμή της προσφοράς. Συναφώς, από την προσφορά της ενάγουσας προκύπτουν διαφορετικές τιμές για τα διάφορα στάδια της παραδόσεως. Ως εκ τούτου, η τιμή για την παράδοση «ελεύθερο στον τόπο προορισμού» ήταν αυξημένη και περιελάμβανε επομένως, εξ ορισμού, έξοδα όπως αυτά της ασφαλίσεως με σκοπό ακριβώς να καλυφθούν απώλειες σε περιπτώσεις παρόμοιες με την προκειμένη.
- 81 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να απορριφθεί και ο τρίτος ισχυρισμός.
- 82 Επομένως, η αγωγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 83 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η ενάγουσα ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το αίτημα της Επιτροπής.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τέταρτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) **Απορρίπτει την αγωγή.**
- 2) **Καταδικάζει την ενάγουσα στα δικαστικά έξοδα.**

Tiili

Mengozzi

Βηλαράς

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 11 Φεβρουαρίου 2004.

Ο Γραμματέας

Η Πρόεδρος

H. Jung

V. Tiili